

Sygn. akt I CZ 87/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. S.

przeciwko P. [...] S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 marca 2017 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 4 sierpnia 2016 r., sygn. akt V Ca [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W. odrzucił na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. skargę kasacyjną powoda jako nieopłaconą w terminie określonym w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2016 r., poz. 623; dalej „u.k.s.c.”).

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 1 w zw. z art. 130 § 1 i 2 k.p.c. i wniósł o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz o poddanie kontroli na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z 398²¹ k.p.c. postanowienia tego Sądu z dnia 6 lipca 2016 r. o odmowie zwolnienia powoda od opłaty od skargi kasacyjnej i o zmianę tego postanowienia przez zwolnienie powoda od obowiązku uiszczenia opłaty ponad kwotę 200 zł, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o uchylenie postanowienia z dnia 6 lipca 2016 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 398⁶ § 1 w zw. ze 130 § 1 i 2 k.p.c. powód wywodzi z twierdzenia, że nie miał obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej bez wezwania do jej opłacenia z uwagi na utratę z dniem 8 lipca 2008 r. mocy przez art. 398⁶ § 2 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 126 pkt 20 u.k.s.c. (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., SK 40/07 w zakresie, w jakim przewidywał odrzucenie, bez wezwania do usunięcia braków, skargi kasacyjnej nie spełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, oraz uchylenie art. 130² § 2 k.p.c. ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571) z dniem 1 lipca 2009 r.

Ma rację skarżący, że w obecnym stanie prawnym odrzucenie nieopłaconego środka odwoławczego wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika jest, co do zasady, możliwe wyłącznie po przeprowadzeniu procedury naprawczej tj. po bezskutecznym wezwaniu pełnomocnika do uzupełnienia braku formalnego tego środka (art. 112 ust. 2 k.p.c.).

Jednakże wyjątek od tej zasady wprowadza art. 112 ust. 3 u.k.s.c., który odmiennie niż w ustępie 2 reguluje kwestię uiszczenia opłaty przez profesjonalnego pełnomocnika w sytuacji prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od obowiązku jej uiszczenia. Wyłącza on w takim wypadku zasadę wzywania strony przez przewodniczącego do opłacenia środka odwoławczego wówczas, gdy środek ten został wniesiony przez radcę prawnego, adwokata lub rzecznika patentowego i podlega opłacie stałej lub stosunkowej obliczanej od wartości przedmiotu zaskarżenia. Powołana przez skarżącego uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/10 (OSNP z 2011 r., nr 3 - 4, poz. 38) nie odnosi się do regulacji zawartej w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., lecz poddaje wykładni skutki uchylenia art. 130² § 3 k.p.c. Powyższą wykładnię art. 112 ust. 3 u.k.s.c. potwierdza uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., III CZP 82/16 (nie publ.), której została nadana moc zasady prawnej, w której orzeczono, że w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez radcę prawnego (adwokata, rzecznika patentowego) skargi kasacyjnej, od której – stosownie do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia - pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2016 r., poz. 623), odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, iż zasadą jest odpłatność postępowania sądowego, zaś zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją wyjątkową, mającą zastosowanie wówczas, gdy niemożność poniesienia tych kosztów, w całości lub części, ma charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2016 r., I CZ 15/16, z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 102/15, V CZ 34/16 - nie publ.). Każdy wniosek złożony w toku postępowania sądowego podlega rozpoznaniu przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących sytuacji majątkowej wnioskodawcy w dacie jego złożenia a możliwość uiszczenia przez stronę opłaty sądowej oceniana jest w aspekcie wysokości opłaty i możliwości finansowych strony, przy czym sąd bierze

pod uwagę wszystkie jej dochody oraz ocenia wiarygodność złożonego oświadczenia.

W celu uwiarygodnienia wniosku powód złożył dokumenty dotyczące roku 2014 r. oraz w oświadczeniu wskazał na brak jakiegokolwiek majątku oraz dochód miesięczny w kwocie 1000 zł uzyskiwany z prac dorywczych. Jak prawidłowo wskazał Sąd drugiej instancji powód pominął w oświadczeniu zarówno uzyskaną ze sprzedaży wierzytelności kwotę 10000 zł, jak i wydatek w kwocie 2000 zł na kupno tej samej wierzytelności, co czyni jego oświadczenie niewiarygodnym co do rzeczywiście posiadanych środków finansowych, zwłaszcza że po uzyskaniu uzasadnienia kwestionowanego postanowienia w żaden sposób nie odniósł się do tych okoliczności. Trafnie przyjął zatem Sąd Okręgowy, że powód nie uwiarygodnił, iż nie jest w stanie bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie uiścić opłaty w kwocie 2568 zł.

W konsekwencji termin do uiszczenia opłaty biegł, jak prawidłowo wskazał Sąd drugiej instancji, od daty doręczenia pełnomocnikowi powoda odpisu postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej, zaś uchybienie terminowi ustawowemu skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej. Na marginesie jedynie trzeba wskazać, że wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego został złożony jedynie w imieniu J. W..

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

aw

jw